

SLOVAN.

Štev. 8.

V Ljubljani, dne 21. februarja.

1884.

Vsebina: Josip Jurčič (Konec.) — Sloveščina pred sodišči. — Ruska svetovna moč. — Dobravski šum. — Gospodom trgovcem in obrtnikom na Kranjskem. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Tržne cene. — **Ilustracija:** Dobravski šum.

Josip Jurčič.

(Konec.)

Delal je Jurčič neumorno. Od ranega jutra do poznega večera imel je pero v rokah in sicer izvršuje težavni svoj poklic kot urednik političnega dnevnika ali pa pišoč ona krasna leposlovna dela, katera so kakor nežne cvetice pognale kali na dnu srca njegovega in vzrastla ob solnci bujne njegove fantazije. Le redkokedaj je odložil pero, da je vzel v roke kako knjigo ali pa se šel sprehajati. Tedaj pa je vedno poprosil tega ali onega svojih prijateljev, da je šel z njim. A tudi na tacihi sprehodih ni mu imel duha onega miru, katerega je potreba, da si more odpočiti telo od težavnega vsakdanjega dela; kajti govoril je vedno o važnih stvareh in snoval vedno nove načrte, kako pomagati slovenskemu narodu v tem ali onem oziru. Še le, kedar je zvečer v prijateljski družbi za nekoliko trenutkov pozabil navadnih vsakdanjih skrbi, razlil se je blagodejni mir po visokem čelu njegovem.

Svojo domovino in svoj narod ljubil je Jurčič neizmerno; ljubil tako, kakor svojo mater in svojega očeta. Za poslednja skrbel je prav ko vzgleden sin od skromnih svojih dohodkov tako, da nista nikdar trpela; domovini pa je posvetil vse svoje dušne in telesne moči, žrtvoval končno svoje življenje. Domovino, to uborno, zaničevano domovino slovensko poveljati, bil je njegov idejal; narodu svojemu koristiti, največa njegova slast. Zato pa tudi ničesar ni tako zaničeval, ko izdajalstva, — onega najostudnejšega načina izdajalstva — odpadništva od svojega naroda, zatajevanja materinega jezika! Vse na svetu bi bil rajši odpustil, ko kaj tacega in večkrat je poudarjal, da mu do vrha gnus napolni srce, kedar sreča kakega odpadnika, od katerega je vedno s zaničevanjem obrnil svoj pogled.

On pa ni bil rodoljub samo v ožjem, temveč tudi v širjem pomenu, — bil je iskren in navdušen Slovan.*) Sledil je z veliko pozornostjo vsem dogodkom po širnem slovanskem svetu, radoval se vsakemu uspehu in žalostil se o vsakem neuspehu in vsaki nesreči, katera je dohitela kateri koli slovanski narod. O Slovanstvu govoril je vselej z navdušenjem in ponosom. Poudarjal je vedno, da bode v bližnji bodočnosti imel priliko svet strmeti o slovanski moči in slavi, občudovati duševno silo tako dolgo zaničevanega in preziranega Slovanstva! Prepričan je bil do dna svojega srca, da so vsi uspehi Slovanstva tudi naši uspehi in ne jedenkrat je poudarjal, da je nam nekoliko

*) „Panslavističen fantast in nihilist“, rekli bi dandanes nekateri Slovenci.

Uredništvo.

v prid dogodivši se preobrat v notranji politiki avstrijski sad sijajnih uspehov slovanskega orožja na Balkanskem poluotoku. — Kakor znano, izjavil se je v poslednjem času ravno v tem zmislu glavni časnikarski organ nemškega kancelarja Bismarcka.

Jurčič je čital vse slovanske jezike skoro isto tako lahko, kakor svoj materinski jezik. Kolárjeva „Slavy dcera“ pa je bila povod, da je začel s posebno marljivostjo proučevati zgodovino najstarejših dob slovanskih narodov. In kakor je Kolárju, proučavajočemu osodo Slovanov v davni preteklosti, začelo krvaveti srce o groznih krivicah in nečloveških dejanjih, katera so doživeli pradedje naši od brezozirnih svojih sosedov Nemcev; kakor je on čutil neizrečeno žalost in srd, ko je premišljal, kako so se pod izliko vere bojevali njihovi vladike in knezi proti slovanski narodnosti; — tako se je godilo tudi Jurčiču. Vender pa v njegovem srci ni bilo, kakor v Kolárjevem, prostora za žalost in srd, za bol in osveto; temveč prevladalo je le poslednje čustvo — srd, neizbrisen srd do verolomnih Nemcev. Najkrasnejše se ta čut njegov izraža v „Tugomeru“. „Kaj jaz mislim o Nemcih,“ dejal je o neki priliki pisalcu teh vrstic, „izrazil sem v „Tugomeru“. Tega prepričanja ostanem vse svoje življenje. In zapomni si tudi ti: vse prej, a z Nemci paktovati nikdar; kajti „germanica fides, nulla fides“. Da je bil Jurčič to tako mislil tudi o nemškutarjih, ne bilo bi mi treba še posebe poudarjati; ker se je pa v deželni zboru kranjskem rabil za nasprotni dokaz jeden najlepših citatov iz njegovega „Tugomera“, ne morem zamolčati naslednje epizode.

O dopolnilnih volitvah za mestni zastop ljubljanski leta 1879. nasvetoval je v osrednjem volilnem odboru, kateri je zboroval v veliki sobi „Matice slovenske“ na Bregu, jeden starejših deželnih poslancev glede kandidatur nekaj kompromis. Vidno nemiren postajal je Jurčič med njegovim govorom; ko pa je končal, ustal je bledega lica s svojega sedeža in prosil besede. Predno pa je mogel še izpregovoriti, zavrnil je predsednik dr. Janez Bleiweis predlagatelja mirno in kratko z besedami: „Ali še zmeraj ne poznate nemškutarjev?“ in Jurčič je glasno pritrdil, odrekel se besede in zadovoljno nasmehnivši se usedel se zopet na svoj prostor. — Da se o dotičnem predlogu potem na dalje niti razgovarjalo ni, umeje se samo ob sebi.

Ni dvombe, da bi nam bil Jurčič, ko bi mu bilo dano živeti v ugodnejših materialnih razmerah, stvarjal umotvore, kateri bi bili zasloveli daleč čez meje našega jezika. A mnogo krasnih načrtov o leposlovnem delovanju ostalo je neizvedenih zaradi težavnega političnega delovanja njegovega, katero je mnogokrat zahtevalo in mu odvzelo vse njegove moči. Pridobil si je pa zato v politiki ono važnost, katero smo že prej omenili in katere so nehote priznavali tudi načelni njegovi nasprotniki v drugih stvareh. Zato v poslednjih treh letih pred njegovo smrtjo niso izveli ničesar, ne da bi se bili posvetovali z Jurčičem.

To neutrudno delovanje njegovo in nemirno življenje, katero ima vsak politik, pa mu je slednjič izpodkopalo zdravje. Pač ga je zopet iskal v Gorici, kjer je stanoval pri prijatelji svojem profesorji Erjavci, in kasneje v Benetkah, kjer sta se marca leta 1880. sešla po dogovoru s pisalcem teh vrstic. Vrnivši se, okrevale je sicer res nekoliko, a kal bolezní ga ni zapustila. Marljivo pisateljsko delovanje in težavno uredovanje „Slovenskega Naroda“ bilo je uzrok, da je zopet obolel. In ni ozdravel več.

Blizajoče se smrti svoje je pričakoval s stoiško mirnostjo in je zavrnil vsacega, kdor mu je delal upanje, da ozdravi. Bolelo ga je le, da je — kakor je sam dejal — „za svoj narod premalo storil“ in dan pred svojo smrtjo, ko je le še z največjo težavo mogel govoriti šepetaje, dejal je pisalcu teh vrstic: „Kako srečen si ti, ker boš mogel še delovati za ubogi slovenski narod.“ Bile so to poslednje besede, ki jih je pisalec tega čul iz njegovih ust, kajti bil je tako ginen, da se je s solzami v očeh poslovil od plemenitega prijatelja in najzornjšega domoljuba. In vse svoje življenje ne bode pozabil ledene one roke, ki mu je tedaj segla v slovo — v slovo za vedno; kajti družega dne, 3. maja 1881., ob polu deseti uri zvečer dobil je pretožno vest, da je dočrpel, izdihnivši blago svojo dušo.

Slovenski mladini, nadi naše bodočnosti, bodi Jurčič v svetel vzgled; vsem, kateri se trudijo za sveto našo stvar, pa spomin nanj zvezda vodnica in oporoka njegova, ki jo je napisal v svojem „Tugomeru“, sveta.

Slovenščina pred sodišči.

Vprašanje o veljavi slovenščine pred sodišči še vedno ni rešeno. Kar je minister Pražak s svojimi ukazi nekoliko oplasil nemške sodnike po Slovenskem, preteklo je že precej časa; ali vendar tudi dandanes in vzlic tem ukazom slovenščina še vedno ne uživa boljšega stališča, kakor ga je uživala pred ministrom Pražakovim. Resnica je, da se je visoka nadsodnija v Gradci precej ohladila, in da nadsodnije svetniki ne pokončavajo več slovenskih spisov samo zategadelj, ker so pisani v domačem jeziku; ali najvišje sodišče na Dunaji pa je še vedno obklopljeno z ledom, in solnčni žarki dr. Pražakovih ukazov tega polarnega ledu do danes otajati niso mogli. In da ne pozabimo na zevajočo rano, ki jo nosimo na revnem svojem telesu, približajo se sedaj in sedaj v deželo najvišjega sodišča razsodbe, ki odrekuje slovenščini vsako pravico pred sodnijami s tako odločnostjo in preciznostjo kakor bi o tej celi zadevi niti najmanjši dvomi nastali ne mogli, in kakor da bi baron Pražak s svojimi ukazi sploh nikdar živel ne bil! Če dospe slučajno kaka slovenska uloga pred najvišje sodišče, potem se lahko že naprej z matematično gotovostjo trditi da, da bode uboga uloga izgubila kratko svoje življenje, in da jo bode najvišje sodišče zavrnilo ter zahtevalo, da naj se, če se hoče zopet predložiti, preloži na blaženo nemščino. Vse to pa ima žalostne posledice. Posebno slovenskim odvetnikom vezane so roke, in prisiljeni so obilokrat napravljati nemške spise, ker bi se sicer stvar zavlekla, ali pa neprimerno podražila. Časih se ima napraviti uloga, katera naj bi se prej kot mogoče rešila. Posebno v menjiških zadevah so časih trije ali štirje dnovi odločilni! Uloži sedaj slovensko menjiško tožbo; po treh ali štirih dneh dobiš rešitev, da najprej slovensko tožbo na nemški preloži, in da jo potem zopet predloži! Ali hočeš rekurovati? Mej tem časom bode dolžnik vse poskril, kar bi se dalo z eksekucijo zasačiti! Ravno tako je z dolgimi spisi, ki obsegajo po več pol ter prouzročujejo obilo dela. Ako si jih z velikim trudom sestaviš v lahko umljivi slovenščini, morajo se najprej dvakrat na čisto prepisati. Ko si potem

sodniji izročil debelo butaro popisanih in kolekovanih pol, povrne se ti kmalu cela butara s kratkim odlokom, da vse še enkrat predelaj in na nemški preloži. Poprejšnje delo, prepisi in visoki koleki pa so splavali po vodi in če se pritožiš, zavleče se stvar zopet za nekaj mesecev, in zopet ti odnese voda nekaj kolekov! Konečni uspeh pa je ta, da ima stranka veliko stroškov, in da je samo finančni erar napravil lep dobiček!

Take so naše razmere! A naši državni poslanci še vedno molče, in ne sliši se, da bi o tej zadevi na ministerstvo kaj pritiskali! Radikalnost je dan danes slaba čednost; v Ljubljani jo preganjajo z vso odločnostjo in tista stranka, ki od vlade in od barona Winklerja ničesar ne zahteva, slavi se zdaj še celo po odličnem slovenskem pesniku na Dunaji, (ki so mu pa slovenske zadeve po lastnih besedah „deveta briga“) da je najbolj patriotska, in da je vsak bedak, kdor tega ne veruje. Istina je, kdor ničesar ne zahteva, tega nikjer iz hiše ne mečejo! Ker državni in drugi poslanci od miroljubne vlade in še bolj miroljubnega njenega zastopnika na Kranjskem ničesar ne zahtevajo, zategadelj se tudi nikdar ne čuje, da se te ali te slovenske zahteve niso uslišale. Povsod najlepša harmonija in kadar grof Taaffe potrebuje slovenske pomoči, tedaj so slovenski državni poslanci takoj pripravljeni poseči po kostanj v pekočo žerjavico. In čemu tudi ne, saj grof Taaffe slovenskim državnim poslancem še ničesar ni odbil, ker tistemu, ki ničesar ne zahteva, ne more se tudi ničesar odbiti! Doma po Slovenskem pa se slovenščina še vedno zatira in če uložiš pred sodnijo najmanjšo slovensko ulogo, ločiš se od nje s strahom in bojaznijo, in dobro storiš, ako jo pri slovesu poškropiš z blagoslovljeno vodo, ter prosiš Boga, da bi ponižno to ulogico vzel pod svoje varstvo ter ji dodelil milost, da bi ji ne bilo treba stopiti pred stol najvišjega dunajskega sodišča! Take so naše razmere, in kdo nam bode v zlo štel, če nam te zadeve niso „deveta briga“, kakor so to nekemu političnemu poetu! In vendar bi se lahko pomagalo! Ali o tem prihodnjič! —

Ruska svetovna moč.*

Dr. Peter Tomič.

Rusija se dan danes razteza na večji del Evrope in na velik del Azije. Ta prostor ima čez 400.000 □ milj ali čez 25.000.000 □ km, to je šesti del zemeljske površine ali vsega sveta. Vsa Evropa ima 180.000 □ m., po drugih samo 178.000 □ m. Vsa evropska Rusija ima 98.981 □ m. ali 5.450.205 □ km, ali 498.555.824 desetlin (1 desetina 2.400 sežnjev). Prebivalstva ima evropska Rusija 85.000.000, ali na jedno četvorno miljo 858 — skoro 859 duš, a na 1 □ km 15 1/2 duše (15·59).

Na Sibirijo se računa 226.000 □ milj ali 12.495.110 □ km s 4.000.000 dušami, 18 na 1 □ m.; 0·4 na 1 □ km.

Srednja Azija šteje čez 60.000 □ milj ali čez 3.500.000 □ km in čez 6.000.000 duš, 88 na 1 □ miljo, 1·7 na 1 □ km.

Kavkaz ima 8.508 □ milj, 448.400 □ km s čez 6.000.000 prebivalcev. Od tega v Kavkazu 716 na □ m., a 13 na 1 □ km. To je brez vod, katere zavzemajo čez 15.000 □ m. (kaspisko, aralsko morje in mnoga jezera). K temu je še treba računati predele Tekincev, katerih prostor ni še izmerjen, niti prebivalstvo prešteto.

Vse prebivalstvo ruskega cesarstva je dan danes večje od 100.000.000 duš. Od tega ima vsa evropska Rusija 85.000.000; od tega Poljsko 7.245.000 in Finsko 2.059.000 duš.

Prava Rusija ima 50 gubernij, Poljsko 10, a Finsko 8. Na vso Rusijo v Evropi in Aziji pride 255 duš na 1 □ miljo; na 1 □ km jedva 5 duš! Hitro bode dospelo do 300 prebivalcev na 1 □ m. in 10 na 1 □ km.

V evropski Rusiji je samo črne zemlje (černozema) 20.000 □ milj; to je več nego Francosko in Nemško skupaj.

Černozem je jako rodovitna zemlja, kateri ni treba gnoja, in more čisto lahko hraniti 5.000 na 1 □ miljo, ali 100.000.000 duš. Od čez 404.000 □ m. je čez polovico ali skoro dve tretjini za kulturo sposobne zemlje. V ostali Evropi jih je danes izmed 3—5.000 duš na 1 □ m. ali 60—100 duš na 1 □ km. Vzemimo 250.000 □ m. rodovitne zemlje od čez 404.000 □ m., da Rusija dospe do tega, da bode samo 2.000 duš na 1 □ m., tedaj to pomeni 500.000.000 prebivalcev, a s 3.000 duš na 1 □ m. 750 milijonov prebivalcev! To je velika in gotova bodočnost, in tedaj se še ni treba bati glada niti proletarijata, kakor ga je že danes v mnogih evropskih državah. Torej kje je tu revolucija mogoča, kakor sanjajo izven Rusije!

Kavkaz je razdeljen na 14 gubernij in manjših pokrajin; Sibirija na 8; a srednja Azija na 10. Gubernije (kraljevine, vojvodine itd.) razdeljene so na ujezde (navadno 8—12) ali županije (okrožja) in volosti (kotare) in mire (vaške občine).

Mimo Poljakov (5 milijonov), od katerih je čez poldrugi milijon razsejan sredi Rusov, kjer so v neznatni manjšini, in razen Finov ali Čudov blizu 2.000.000,

nima ni jedna narodnost čez jeden milijon kompaktne narodne skupine, a o duševnih središčih in o prosveti ni izimši Poljake in Fince ni govora. Vsako leto jih preide 10.000 na pravoslavno vero, dotično rusko narodnost. To so tedaj korenike ruskega debela. — Nemcev je okoli 1.000.000 po evropski Rusiji, razsejanih po Krimu, okoli Volge, v Besarabiji, v zapadni Rusiji, ob Baltiškem morji, v Petrogradu (50.000), kakor jih je bilo v Parizu do 1870. leta, v Moskvi itd. Največ se upije na baltiške pooblaščne Nemce, ali tudi ti mnogo upijejo; teh Nemcev je 200.000, kolikor Sasov na Sedmograškem. — Judov je do 4.000.000 na Poljskem in med Belorusi in Malorusi in samo nekaj med Velikorusi.

Jedro Rusije je 50 evropskih ruskih gubernij brez Poljske in Finske s 75.000.000 prebivalcev. To število navajajo navadno nemške novine za vso Rusijo.

Pravoslavni je v cesarstvu 77.000.000. Na jeden pravoslavni zakon v Rusiji se računa 7—8 otrok, na Pruskem 6, a v drugih državah 4—6; v Magjarih samo 3 otrok na jeden zakon. Torej se ni treba bati pomadžarjanja in judovskomadžarske ideje in ženitbe.

Obvezno vojaško službo računajo od 21—40 leta. Vsako leto je 700—800 tisoč rekrutov, od katerih se jih uvojači zdravih in neosvojenih 500.000, in sicer 212.000 v redno vojsko, a 288.000 v domobrance (opolčenje). Redne (regularne) vojske ima Rusija 2.600.000, a toliko tudi domobrancev s 40.000 častnikov.

Naroda priraste vsako leto čez jeden milijon; zdaj se že računa na leto tudi 1.300.000 več. Rusko prebivalstvo se je do zdaj v 62. letih podvojilo, na Pruskem v 98. letih, a na Ogrskem za 343 let more se še le podvojiti po dozdanjih statističnih podatkih in računih!

Plemstva ima Rusija jeden milijon, a duhovništva čez 700.000. Meščanskega prebivalstva 12.000.000. Vseučilišča v Moskvi, Petrogradu, Helsingforsu, Derptu, Varšavi, Kievu, Harkovu, Odesi, Kazanu; jur. akademija v Jaroslavu, a poluvseučilišče v Nježinu, severnoiztočno od Kieva. Četiri bogoslovna vseučilišča, a v Tomsu v Sibiriji dogotavlja se vseučilišče. Bogoslovno vseučilišče bode skoro tudi v Vilni, pa tudi v Tiflisu za kavkaske narode. Srednjih šol je čez 520, a narodnih osnovnih šol čez 33.000.

Vasi in vasic šteje se okoli 300.000, a mest 805, od katerih je 11 s čez 100.000 prebivalcev. Hiš in lušic okoli 12.000.000. Brati in pisati jih umeje okoli 15.000.000. Knjig se tiska vsako leto okoli 5.000, a novin in časopisov se izdaja okoli 500. Boljše knjige se tiskajo v 40—100.000, a nekatere v 500.000 iztisih.

Letni budget je zdaj 802.000.000 rubljev ali milijarda goldinarjev! Na šole se izdaja brez občin in mest po ministerstvih samo okoli 25.000.000 gld.! Šole se rapidno množe in boljšajo. Do dva milijona vojakov umeje čitati in pisati.

Tolika je tedaj svetovna moč mogočne Rusije!

*) Ta spis nam je poslal naš sotrudnik iz Rusije. Z bogatimi podatki naj se okoristijo zlasti učitelji ter naj popravijo in dopolnijo šolske knjige nemške, katere nam ne podajajo natančnih in zanesljivih podatkov o Slovanih, ampak nam manjšajo njih ogromno število, samo da bi jih manje bilo vsaj na — papirju.

Dobravski šum.

(K sliki.)

Teško bi bilo najti deželo, katera bi imela na tako tesnem prostoru združene toliko naravne krasote, ko naše Gorenjsko. Od obširnih ravnin do tesnih sotesek; od osojnih brd, katerim čepe na vrhovih krasne cerkvice, do nebotičnih z večnim snegom in ledom pokritih gor; od rodovitnega polja, do pustih, le bomo z mahom in malo travo prevlečenih pašnikov; od ponosnih jezer in deročih rek do veselo žuborečih potočkov; — vse, vse to in še mnogo več najde človek na ne velikem prostoru med Ljubljano in Trbižem ter Bohinjem in Kamnikom. Komu se ne razvese srce, ako o lepem poletnem dnevu pride na čarobno blejsko jezero; kdo se ne bode zamaknil videč, kako nasproti njemu solnce: „Zlati z rumen'ni žarki glavo trojno — Snežnikov kranjskih siv'ga poglavarja!“

A do te krasote more že vsak dan danes, ko parni voz drdra vsak dan po štirikrat od Ljubljane do Trbiža in nazaj in ko na kolodvoru v Lescah preži na vsakega potnika cela vrsta več ali manj pripravnih „fjarskih“ voz.

Toda mnogo krasot ima Gorenjsko, ki jih ni moči opaziti s železne ceste in do katerih ne vodijo široka pota. Potruditi se je treba do njih peš in sicer premnogokrat po slabih stezicah; zato tudi ostajajo neznane mnogim komforta vajenim in mestno razvajenim turistom. In vendar je dosti lepih prizorov, pri katerih človek nehoté ostrmi in mu še živeje stopi pred oči vesvoljno stvarstvo ter mu globlje napolni dušo ljubezen do večno krasne narave in do slovenske domovine. Taka prizora sta gotovo slapa Savice in Peričnika; tak prizor je tudi „Dobravski šum“.

Poldrugo uro daleč od Bleda ali dobre pol ure od železniške postaje javorniške je mala vas Dobrava, na desnem bregu Save, na ne prostorni in nekoliko uzvišeni ravnini, s katere je lep razgled po prostornem radovljiškem polju in vabljivih po njem razsejanih vaseh. Poleg te vasi hiti po globokem žlebu potok Radolna v Savo. Komaj pet

minut od Dobrave priteka bistri ta potok iz soteske med Holmom in Strmo stranjo nenadoma v široko svojo doleno strugo, v katero se izliva s krasnim 12 metrov visokim slapom.

Šumenje slapa sliši se že pol ure daleč, tako da bližajočega se človeka od trenutka do trenutka navdaja z večjim hrepenenjem, da si ga ogleda. Na poti, katera vodi k njemu skozi Dobravo, videti ga je pač že od daleč takoj tedaj, ko se pride do vrze nad doleno strugo njegovo; ako pa se človek bliža od bleške strani, ne ugleda ga, dokler ne pride do njega. In kako lep, kako vabljiv prizor je to! Bistri in brzi valovi Radolne, kateri so doslej tekli po tesni strugi med visokimi gorami, podé se z vso močjo čez

mogočne skale in razpršujejo na milijone drobnih kapljic, katere se — ako posije solnce na nje, kar se zgodi o jasnih dneh dopoldne med osmo in jedenajsto uro — blišče v vseh mavričnih barvah. In kako človeku utriplje srce, ako stopi na viseči mostič, ki ga je dala napraviti ravno nad slapom kranjska obrtniška družba, in se od tod ozira v bobnečo in penečo se globino! — Vesel in zadovoljen zapustil bo zopet ta kraj; vesel in zadovoljen, da je videl zopet jedno onih naravnih krasot, katerih se nahaja tako obilo po lepi naši domovini.

Gospodom trgovcem in obrtnikom na Kranjskem.

Častiti rojaki!

28. dne tega meseca bodo po vsej deželi dopolnilne volitve za trgovsko in obrtno zbornico kranjsko in sicer volijo trgovci pet odbornikov, obrtniki dva odbornika.

Ljubljanski magistrat, na deželi pa c. kr. okrajna glavarstva pošiljajo vsakemu volilcu glasovnico, katera je ob enem tudi izkaznica. Na to glasovnico naj vsak zapiše imena in stanovališča tistih mož, katere on voli in potem naj podpiše svoje ime. Kdor pa sam pisati ne zna, naj jo podkriža; oni pa, kateri je ime volilca pisal, naj se podpiše še s pristavkom „pisalec imena“. Tudi žene trgovke ali obrtnice imajo volilno pravico, ali one volijo po svojih poslovdjah, to je, njih glasovnico podpiše poslovdja. Tako podpisana glasovnica in izkaznica pa se ne da uradnemu slugi, ki jo prinese, ampak naj se pošlje zapečaćena ali nezapečaćena naravnost volitveni komisiji trgovske in obrtne zbornice v Ljubljano. Napisu naj se pa pristavi „o volitvenih zadevah“, da ni treba plačati poštnine. Smejo se pa tudi glasovnice v zavitku pošiljati kakemu rodoljubu ali pa uredništvom naših slovenskih časnikov v Ljubljani, ki bodo za to skrbela, da jih volitvena komisija gotovo dobode. Vse glasovnice pa naj se odpošljejo o pravem času, da do določenega 28. dne t. m. volitveni komisiji gotovo tudi v roke pridejo.

Dragi rojaki! kakor do zdaj, tako mora biti tudi sedaj naša skrb, voliti v velevažni zastop može, katerim

je napredek in korist dežele pred vsem na srci. Po vsestranskem preudarku in dogovoru z odličnimi trgovci in obrtniki Vam priporočamo rojake, ki so zastopali že mnogo let trgovski in obrtni stan v zbornici, nekaj pa tudi nove moči, o katerih smo prepričani, da bodo hodili isto pot.

Udeležite se vsi te volitve in volite vsi soglasno Vašega zaupanja popolnoma vredne može, da bode naša zmaga sijajna!

Naši kandidatje so:

Za trgovski razred:

Gospod Alfred Ledenik, trgovec in mestni odbornik.

Gospod Josip Lozar, trgovec.

Gospod Jan. Knez mlajši, trgovec in posestnik.

Gospod Fran Kolman, trgovec, hišni posestnik in mestni odbornik.

Gospod Vaso Petričič, trgovec, hišni posestnik in mestni odbornik.

Za obrtni razred:

Gospod Jan. N. Horak, rokovičar, hišni posestnik in mestni odbornik.

Gospod Miha Pakič, trgovec, hišni posestnik in mestni odbornik.

V Ljubljani dne 16. februvarja 1884.

Narodni centralni volilni odbor.

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(Posnemanja vredno.) „Kmetijska posojilnica za ljubljansko okolico“ je sklenila v poslednjem svojem obnem zboru kupiti od svojega letnega dobička 20 srečkov „Narodnega doma“. Tudi mnoge češke posojilnice so pokupile po večje število srečkov. — In kaj ostale naše slovenske posojilnice? Doslej se še ni o nobeni čulo, da bi bila na ta način dokazala, da je res naroden zavod, dasi je takih med njimi, katere imajo že prav izdatnih rezervnih zakladov. Upamo, da se ne bodo dale osramotiti od svojih čeških sester.

(Župan novomeški) postal je, kakor se nam od tod poroča, gosp. dr. Albin Poznik. Volitev se je izvršila dne 16. t. m. — Čestitamo Novomeščanom, da so to častno in odgovorno mesto naklonili možu tacega čistega značaja, tacega iskrenega domoljuba in take vzgledne marljivosti, kakor je gosp. dr. A. Poznik.

(G. prof. Šuklje o „Prijetelu“.) V „Edinosti“ (št. 12.) piše g. Šuklje: „Da ga rešimo vsega dvoma, hočemo mu naznaniti, da je to čudno rastlino (Prijetela), katera se je rodila na nerodovitnem gruščevji Magyarorszaga že pred več leti poparila slana madžarska.“ Kdor pozna razvojno zgodovino prekmurskega slovstva in kdor ceni razna narečja slovenska, ne bode se upal imenovati knjig ogrskih Slovencev „čudno rastlino“. Ali je „Prijetel“ zato čudna rastlina, ker je bil pisan v lepo razvitem, bogatem narečju? Ali ni ravno Miklošič veliko veliko zajemal iz prebogatnega zaklada, katerega je v obilici v jeziku naših prekmurskih bratov? „Prijetela“ ni poparila „slana madžarska“.

Agustich Imre je bil načelni nasprotnik K. Tiszi ter ga je pobijal, toda lista mu se ni bil Tisza nikdar dotaknil.

List so mu podpirali ogrski Slovenci, katerim je bil namenjen, in štajarski Slovenci, s katerimi je Agustich mnogo občeval: nameraval je duševno združiti ogrske Slovence s štajarskimi, zato je poslednji čas pisal v našem pravopisu, a ne v madžarskem. Že to je bil velik napredek v tako žalostnih razmerah. Župani štajarskih občin so hodili k njemu na pogovore in Agustich jih je navduševal, naj pridno prebirajo knjige in časopise. Zdaj je že v odločilnih krogih prodrla misel, da je treba pisati knjige v našem pisnem jeziku. Ali kako naj pišejo, ker nimajo ne jedne šole, v kateri bi se mogli mladeniči učiti našemu pisnemu jeziku; zato se mu približujejo, kakor znajo. V dokaz je mnogo novih knjig. Velika je pridobitev, da so že nekateri pisatelji zavrgli madžarski pravopis, kajti to pa je čudno, da vlada zahteva, da mora v slovenskih knjigah biti madžarski pravopis in nekega vnetega pisatelja šolske knjižice so napadali madžarski poslanci v državnem zboru peštanskem ter mu očitali, da je izdajstvo, ker je dotični pisatelj rabil naš pravopis, a ne madžarski. In zato, da bi se širilo med naše brate vse, kar je samo podobno madžarščini, in da bi se ucepljale že otrokom madžarske ideje, izdaja in zalaga Društvo sv. Števana v Budimpešti tudi slovenske knjige v madžarskem pravopisu in duhu, da bi tako preprečilo razširjanje in izdavanje vseh ostalih knjig, katere spisujejo pisatelji v lepšem jeziku in v slovenskem pravopisu. Vse to nam kaže, kako se stvar razvija in koliko ima zaslug kateri pisatelj. Zato mislim, da moramo tudi o Agustichi govoriti z velikim spoštovanjem, kateri je prezgodaj umrl našim zapuščenim, politično popolnoma od nas ločenim bratom. Agustich je umrl v Pešti 17. julija 1879. Njegov „Prijetel“ je iz-

hajal v Pešti, kjer je bil Agustich za stenografa v državnem zboru; na Prekmurskem bi to delo bilo pretežavno, ker ni blizu tiskarne, in kjer je blizu tiskarna, ni bilo namestnika. Ves zadnji čas je bolehal. Jediní stalni sotrudnik mu je bil Fr. Čaplovič, zdanji notar v Markuševcih blizu Murske sobote. Torej ne „slana madžarska“, ampak smrt je poparila „Prijetela“, to lepo rastlino delavnosti, truda in prosvete.

(Decentralizacija državnih železnic.) Z Dunaja se poroča, da se decentralizacija državnih železnic vendar ne bode izvela tako, kakor je s početka nameravalo trgovinsko ministerstvo. Poljski poslanci si sicer prizadevajo na vse pretege, da bi se stvar rešila v ugodnem zmislu za Galicijo, vendar se pa — kakor se čuje, ne bodo izpolnile vse želje njihove. Gotovo je, da se stvar reši o kratkem, kajti dotični statut je že popolnoma gotov in posvetovanje o njem se je odložilo le zaradi tega, ker je trgovinski minister nekoliko obolel. — Slovenske državne poslance opozarjamo še jedenkrat, da je zdaj treba delati, da se statut sprejme tako, da bode vsaj nekoliko ugoden slovenskemu narodu. Ljubljane bi se vsekakor pozabiti ne smelo; saj sedež kakega glavnega urada moral bi biti v njej. Upamo, da bodo v tej zadevi delali složno vsi slovenski poslanci brez izjeme, saj to gotovo zahteva od njih rodoljubje.

Iz Ptujja, dne 16. februarja [Izv. dopis.] (Po volitvi državnega poslanca.) Kako nezadovoljni so naši nemškutarji! Nikakor jim ne moreš ustreči. S postavo, katero jim je bil skoval njih privrženec, oče centralizacije Schmerling, tudi niso zadovoljni — kader propadejo sramotno. Zdaj trdijo, da jih tukajšnja zadnja volitev državnega poslanca ne bi tako osramotila, kakor jih je res, ko bi se ne bilo glasovalo — ustmeno. Lice-merci! Ko smo imeli volitev v okrajni zastop, pri kateri smo zmagali moralno in tudi častno, dasi je nasprotna stranka dobila prav na sleparski način — kar smo dokazali in bomo še dokazali — samo jako majheno število glasov, za katere se je našim nemškutarjem zahvaliti v prvi vrsti pristašu glavarju Premiersteinu, — saj nam ni neznano, kar se je godilo in se še godi — takrat bila bi jim ustmena volitev po volji. Neresnična pa je trditev nemčurjev, da bi se bila zadnja državnozborna volitev, ko bi se bila vršila pismeno, izvršila njim ugodnejše, nego se je, ker so imeli nasprotniki pri pismeni samo 5, a pri ustni volitvi 12 kmetov na svoji strani.

Uredništvo.

Ostali slovanski svet.

(Čitalnice v Črni gori.) Ravno kar so Črnogorci osnovali čitalnico v Ucinji. To bi bila tedaj že četrta čitalnica v Črni gori, da ni tista v Baru propala. Na prvem shodu se je upisalo 38 udov, in kakih 15—20 jih še bode pristopilo. Predsednik čitalnici je dr. P. Oraovac, tajnik in knjižničar telegrafist S. Jovičević, a blagajnik Mehmed beg Resulbegović. Uprava je že naročila razne liste, izmed katerih razen srbskih je tudi hrvaških, ruskih, italijanskih in turških listov. „Glas Crnogorca“ želi, da bi se po vsej domovini, po vseh večjih mestih, kjer je mogoče, osnovala čitalnice.

(Poljskega slikarja Matejka) največja in najlepša slika: „Prorok Vernyhora“. visoka 290 centim. a 204 centim. široka, bode razpostavljena v Krakovu. — Vernyhora je živel sredi preteklega stoletja v svoji ruski domovini kot strogi mož in je prorokoval svojemu narodu osodo Rusije in Poljske, in njegovo proročstvo se je zgodilo. — Tajnik Krakovske akademije umetnosti, g. Gorzkowski, je podal točen opis in pojasnilo omenjene slike.

Zato pravimo: glasujmo ustno ali pismeno, kmet je na naši strani, kajti vaše silno pritiskanje ga je vzbudilo iz političnega spanja in kader zdaj voli, mu je gaslo: „Jaz volim Slovence“. In ko bi si bili mi omislili pred jednim letom posojilnico, katera zdaj jako lepo napreduje; in ko bi ne bilo strahovitega Premiersteinovega pritiska, bili bi mi že pri volitvah v okrajni zastop v tistem ugodnem položaji, kakor smo bili pri državnozborni volitvi, ko je bil naš uzorni boritelj Božidar Raič izvoljen skoro jednoglasno.

Pri slovenskem kmetu je za vas nemčurje odklenkalo tudi v našem okraji.

Novo mesto, 15. februarja. [Izv. dopis.] Iz našega kraja je po slovenskih novinah le redek glas. Za časa volitev razlegajo se še kaka obečanja raznih kandidatov, toda le ti prišedši do svojega namena priporočajo nam le „mir“. In res! Vidi se, da tudi že dremljejo za nas prevažna vprašanja o zboljšani dolenjskih občin*) in zanemarenega poljedelstva.

Zaradi slabega gmotnega stanja tudi ni veselega društvenega življenja, ni glasnih veselic in naj je celó pustni čas. Vendar narodna tukajšnja Čitalnica skušava izvrševati svojo dobro voljo. V malih sedanjih prostorih — večje dala je iz denarnih ozirov v najem dekliški učilnici — priredila je prijetno in dobro obiskano Vodnikovo svečanost in več malih veselic, pri katerih je odmevalo tudi miloglasno naše petje. Veliko zaslugo na tem ima neki posebno požrtvovalen prijatelj petja.

Mladi svet uči se zdaj „kolo“ ter tako bomo imeli vsaj to prednost pred drugimi slovenskimi mesti, da bomo slovanski — plesali. Nekdaj bil je ta jugoslovanski ples pri nas navadnejši, jel se je popuščati, ker je morda premalo nobel, ali kali? To ni prav; Slovani vsi in povsod! Za narodno izobražbo toli potrebnih slovenskih gledaliških predstav letos seveda pogrešamo, a upamo, da jih bomo na leto gledali v lastnem „Dolenjskem Narodnem domu“, kajti njega izvršitev je neki do mala že zagotovljena.

Dne 10. t. m. nas je zapustil dozdani župan g. M. Kmetič. Tukajšnim „fantom“ izvalila ga je ljubeznjiva Celjanka, da se je uklonil pod sladki zakonski jarem.

On ni samo uzorno vodil vse župansko poslovanje, nego je tudi prvi izmed glavarjev našega mesta uradoval slovenski. Čast mu torej, in naj tudi med celjskimi rodoljubi ne zabi naših svetih dolžnosti!

*) Cesta čez Gorjance bode se vendar le uravnala Novemu mestu na prid. Vsaj tako smo čuli iz zanesljivega vira.

Uredništvo.

Uredništvo.

(Knjigopisne najdbe.) Znani francoski slavist, profesor Louis Leger, kateri se je predlani mudil tudi nekaj dni v Ljubljani — našel je v vseučiliški knjižnici v Leydenu v Belgiji nekoliko staroslovenskih in staročeskkih rokopisov. Staroslovenski rokopisi so važne verske vsebine, staročeski pa govore o astrologiji in alhimiji. — Te rokopise poplenili so Švedi za tridesetletne vojske in jih prinesli v Belgijo, kjer so postali lastnina učenega Izaka Focija, po njegovi smrti pa leydenske knjižnice.

(Lešetinský kovář.) Slavni češki pesnik Svatopluk Čech izdal je nedavno pesen z naslovom „Lešetinský kovář“. V tej po obliki in vsebini prekrasno dovršeni pesni, obrača se s srdom pravega rodoljuba proti onim nemškim posestnikom in obrtnikom, kateri imajo svoje češke delavce za sužnje in si prizadevajo z vsemi pomočki nemške brezozirnosti in premetenosti udušiti v njihovih srih ljubezen do materinega jezika. Delo razdeljeno v šestnajst spevov, zaplenilo je državno pravdníštvo, češ da prejasno izraža socijalnodemokratne ten-

dencije in ščuje delavce proti obrtnikom. Pesnik se je sicer po svojem zastopniku dr. Podlipnem pritožil proti tej zapleni, a sodnija jo je vender potrdila in zabranila razširjati poleg nekaterih manjših oddelkov štiri cele speve. S tem pa stvar ni še končana, kajti dr. Podlipny je oznanil pritožbo o ničnosti. Mi smo to delo dobili v roke in smelo trdimo, da je epohalne vrednosti, da se tako dovršenih pesniških del, katera bi, kakor „Lešetinsky kovár“, s tako elementarno silo uplivala na čitalca, nahaja le malo v slovstvih vseh narodov. Radovedni tedaj pričakujemo odloka poslednje inštancije.

(*Največ danka v Rusiji*) plačata trgovec s tabakom: Asmolv v Rostovu na Donu in Bogdanov v Petrogradu, in sicer prvi 1.300.000, drugi pa 1.200.000 rubljev (rubelj po 1 gld. 60 kr.) na leto. V Rusiji, kakor tudi po mnogih drugih državah namreč ni še uveden tabačni monopol.

(*Nizje gospodarske šole*) začela je uvajati Rusija na državnih posestvih. Razdeljene bodo v šole dvoje vrste in sicer v sploše, v katerih se bode poučevalo o gospodarstvu sploh in v posebne, v katerih se bode poučevalo o posamičnih pododdelkih gospodarstva, namreč o sadjereji, čebelarstvu itd. Tudi pri nas bi takih nižjih šol bilo potreba, če se ne uvede kaj skoro gospodarski pouk na učiteljskih izobraževališčih in po narodnih šolah na kmetih.

(*Rusija širiteljica prosvete.*) Oholi naši sosedje govore radi o ruskem barbarstvu in ostali zapadni svet ponavljal je le prerad ta očitania ter jim verjel. Odkar pa so se učenjaki francoskega in angleškega naroda začeli natančneje pečati z ruskimi razmerami in proučevati posebno njeno delovanje v onih azijskih deželah, katerih prebivalci priznavajo močno vlado „batjuške bjelago carja“, zadobil je učeni svet vse drugačne pojme o Rusih. Posebno eminentna kulturna misija njena, katero izvršuje na daljnem iztoku, začela se je povsod priznavati in ceniti ter uspehi njeni občudovati.

Saj pa Rusija pri svojem prodiranju na iztok dela vse drugače, nego tekunica njena ponosna Anglija. Ko si poslednja pridobiva novih dežel z mečem in ognjem; ve si Rusija naklonjenost prebivalcev onih dežel, katere želi pridobiti s prijaznim občevanjem in diplomatsko uglajenostjo. Poleg tega vedo njeni agentje dokazati poludivjim narodom, kako dobro bi za nje bilo, ko bi bili v varstvu mogočne in bogate države „bjelago carja“. Da so na ta način pridobljeni narode potem za omiko veliko sposobnejši, nego narode s silo podjarmljeni, ni nam treba posebno poudarjati. In kako je postala Rusija res prava širiteljica prosvete na iztoku, kar priznava celo gotovo jej ne posebno naklonjeni madžarski profesor Vámbéry.

Ravno te dni dohaja iz Petrograda preznamenito poročilo, da so k načelniku zakavkaskih pokrajin v Ashabadu prišli hani ali glavari štirih turkomanskih plemen in 24 pooblaščenecv naroda oglasiti, da brezpogojno postajajo podložniki ruskemu carju. Potrdili so s to prisego za se in za ves narod. Narod, kateri je na ta način stopil v rusko državno zvezo, stanuje v mervskih pokrajinah v Turkestanu. Tako je tedaj zopet ta del Azije postal pristopen prosveti, katera se bode z rusko vlado širila po njem; vrhu tega pa je Rusija postala najbližnja sosedja angleški Indiji, od katere jo sedaj loči le še Afganistan.

(*Ponemčevanje v Poznanji*) je posebno zarad tega uspešno napredovalo, ker se je poljskim plemičem zarad njihove zapravljivosti in postopašnosti od leta do leta prodalo več posestev, katera so pokupili nemški gospodarji. Ko bi stvar šla tako dalje, kakor doslej, tedaj bi

v nekoliko letih ne bilo na Poznanjskem nikakršnega sledu več o nekdanji ponosni poljski „šlachti“. — Spoznavši to nevarnost, razposlali so letos mnogoštevilni poljski plemiči poziv do poljskih graščakov, naj se z ozirom na denarne nepravilike in težave, s katerimi se je boriti Poljakom na Pruskem, letošnji predpust ne udeležijo nikakih zabav in naj opusté pogubne hazardne igre. Poljsko časnikarstvo podpira toplo ta predlog in opominja, da je že 57% vsega velikega posestva v nemških rokah.

(*A. S. Ostrovskeemu*), slavnemu dramatičnemu pisatelju ruskemu, ukazal je cesar Aleksander III. izplačevati dosmrtno letno pokojnino 3000 rubljev (4800 gld.) V dotičnem ustanovnem pismu omenja cesar jako pohvalno njegovih zaslug za razvoj ruske dramatike in izreka nado, da bode svojemu narodu in domovini še veliko koristil. — Prvi dramatični spis A. S. Ostrovskega izšel je leta 1850. z naslovom „Kartina semejnago sčastija“ (Slika rodbinske sreče); potem pa je sledilo skoro mnogo drugih, od katerih je posebno veseloigra „Svoji ljudi sočtemsa!“ (svoji s svojimi združimo se!) vzbudila veliko pozornost. Sedaj je A. S. Ostrovskej najpopularnejši in tudi najplodnejši dramatični pisatelj ruski. — Kakor čujemo, namerava slovensko dramatično društvo izdati krasno komedijo njegovo „Ne v svoji sani ne sadisj“ (ne sedaj v tuje sani) v slovenskem prevodu.

Iz Zagreba, dne 18. februarja. [Izv. dopis.] Bilo bi prepozno, ko bi hotel popisovati razburjenost, katera je vladala v prvostolnici naši za neplodnega zadnjeva zasedanja hrvaškega zbora. Mislili smo, da bode temu konec, ko odidejo očetje in očmi domovine „ad Penates“. A kakor se zdaj kaže, ne bode v Zagrebu še tako hitro ljubega miru, kajti valovi političnega življenja so se za saborskega zasedanja jako vznemirili in vladina naša stranka noče ulivati na nje olja pomirljivosti, nego veleva političnim svojim veslarjem otepati po njih čedalje silneje z vesli brezozirnosti in provokacije.

To nalogo izpolnjuje posebno spretno deželni arhivar Josip Miškatović. Nekdaj navdušen Hrvat, kateri je z ostrim svojim peresom mnogotero neprijetno besedo vrgel brezozirnim in oholim Madžarom ter z vso iskrenostjo in duhovitostjo — katere mu odrekati ni mogoče — branil hrvaška prava proti madžarskim napadom; postal je zdaj na mah najljutejši Madžar in govori v poluslužbeni „Agramerici“ s takim prezirom in tako zlobo o hrvaškega naroda lepi zgodovini, ko doslej še nikdo pred njim, niti za zloglasnega bana Raucha, niti za vrednega njegovega doglavnika Vakanovića.

Ni mi treba poudarjati, da so Miškatovićevi članki užalili do dna srca vsacega samosvestnega Hrvata; zato se zdaj že deseti dan ne govori po Zagrebu skoro o ničem drugem. Posebno razburjena je vseučiliška mladina in kakor se zdaj vidi, ne bode Miškatović presijajno sprejet, ko se vrne iz Pešte.

Že so ga preteklega meseca javno na Ilici napali bogoslovci s priimki, kakersne imenovati mi zabranjuje ozir do častitih vaših bralcev. Moral se je njihovi razdraženosti umakniti v neko prodajalnico. In od takrat je razburjenost do njega še veliko večja, jajca na trgu pa so postala cenejša.

Sploh ne vem, kaj se bode izcimilo iz napete zdanje politične situacije; upam pa, da ostanejo prikazni à la Miškatović same in da se bode v hudi politični borbi, katera nas še čaka, izčistili značaji.

Varujte pa se tudi pri vas Miškatovićev!

Razne novice.

(*Usiljevanje madžarskega jezika.*) Nedavno je dobil avstroogrski konzul v Lüttichu v Belgiji knjižico, v kateri so bili na tanko opisani gozdovi v Slavoniji. Toda v Lüttichu se govori samo francoski jezik, ker je mesto francosko (Lüttich-Liège), kar pa ni motilo madžarske vlade, katera je poslala francoskim trgovcem poročilo o hrvaških gozdovih v madžarskem jeziku. Neki trgovec od ondod, prišedši v Srem, je dejal, da je madžarska vlada zastoj ves papir potrošila. Vidi se pa jasno iz vsega, kako Madžari usiljujejo svoj jezik tudi drugim narodom.

(*Najboljši guverner.*) Ko je Osman paša bil imenovan za bosanskega guvernerja in je potoval v Sarajevo, počival je s svojim spremstvom v neki krščanski gostilnici. Gostilničarju je že bilo čez 80. let, zato ga je vprašal Osman, koliko valjev in paš se spominja. — „Gospod! bilo jih je toliko, kolikor je meni let.“ — „In kateri je bil najboljši od njih?“ vpraša ga Osman dalje. — „Daj ti Bog zdravje, gospod! Nekdaj so nam poslali iz Carjega grada pašo, kateri je umrl na potu do nas. Ta je bil najboljši od vseh.“

(*Vojaška točnost.*) Ruski vojak je zakasnil železniški vlak, kateri je šel v Petrograd. Vojak je bežal, kar je samo mogel na most, izpod katerega je moral iti vlak. Ko je vlak hitel izpod mosta, skoči vojak jako spretno na vagon. Ko se je vlak bližal Carskemu selu, skoči vojak z vagona, na katerem se je vozil ves čas; prekopicne se dvakrat, trikrat v snegu, potem pa ustane ter še pride o pravem času v kosarno.

(*Tat in vladika.*) Po ulici mesta S. Lorenzo se je sprehajal stari vladika. Okoli vsatu mu je visela verižica z razpelom, kar je privabilo nekega tata, da je napadel vladiko ter mu hotel odtrgati verižico. Toda vladika mu je dejal čisto hladnokrvno: Kam češ, sin moj, verižica in razpelo nista pravo zlato. Tat se pobere in pusti verižico in razpelo. Zlato pa je zares bilo pravo.

(*Največji astronomi*) so prostega stanu. Klinkerfues, kateri je umrl nedavno v Göttingenu, je bil cestni delavec; Viljem Herschel je bil potujoči godec; Hansen urar; Mädler učitelj pisanja v neki otroški šoli; Carl Bruhns ključavničar, a Newcomb, slavni ameriški astronom je bil tesar.

(*Po krivem obsojenih*) je bilo v poslednjih 21 letih 148 oseb. V državnem zboru pa se razpravlja na predlog poslanca Roserja, naj se krivo obsojenim osebam da odškodnina; vlada je za to, naj jo da država. O tem predmetu se je začelo tudi pri nas korenito misliti, odkar se je pokazalo, kako krivo je bila obsojena znana K. Steiner.

(*Sama kost ga je.*) V Filadelfiji je redno zahajal v muzej neki mož, ki ga je bila sama kost in koža. V muzej je zahajalo tudi lepo mlado dekle Bertha Clear, ktera pa je bila ravno na robe tolsta in polna v životu. Zgodilo se je in to dekle se je zaljubilo v okostnik, ter je odločno prosilo roditelje, da noče nobenega družega, nego ravno tega za moža. Njena volja se je vendar zgodila. Bilo je lepo ženitovanje. Toda že drugi dan je znorela, to je, šla je z očetom k dotičnim oblastim ter je zahtevala, da se bode dala ločiti od moža. Oče je navedel uzrok ločitve, da mu je hči že drugi dan znorela.

(*Mlada in srečna*) je gotovo lepa osemnajstletna Josipina Dacre, katera je dobila srečko 100.000 frankov. Oče in notar se kar odpravita s hčerjo k banki po denar. In tu je pripovedoval notar, da je mlado dekle v tem času dobilo že 180 ženitnih ponudb, ali kakor je samo dekle trdilo, že čez 100!

(*Umrta od radosti.*) Uboga delavka v Thiersu Justina B., dobila je nekega dne preporočeno pismo s 25.000 frank. V pismu je bilo pisano, da ji ta denar vrača stari prijatelj, kateri ji je ta denar kral že zdavnaj polagoma iz prodajalnice. Pozneje izza te nesreče živela je Justina v svojem rojstnem kraju dosti revno. Prebravši to pismo, pade na tla in izdahne dušo. Umrta je od radosti.

Politični razgled.

Za izjemno stanje na Dunaji je glasovalo 177 poslancev, a zoper isto stanje 137; torej z večino 40 glasov. Ministerski predsednik grof Taaffe je izjavil, da je z Dunaja izgnanih 215 tuzemcev in 23 inozemcev.

Čehi so v Brnu prosili, naj se jim začetkom šolskega leta 1883—84 ustanovi v tretjem okraju češka narodna šola. Mestna občina se je izrekla zoper tako šolo; seveda mestni očetje v Brnu so kot Nemci glasovali zoper češko šolo. Čehi so se pritožili pri naučnem ministru, kateri je ukazal, da mestna občina mora ustanoviti to šolo. Toda občina se še ni udala in je uročila pritožbo na višje državno sodišče, katero se je izjavilo, da občina mora ustanoviti Čehom omenjeno šolo. Slovenci imajo analogijo v Trstu, kjer niso mestni očetje hoteli Slovencem dovoliti slovenskih šol.

Tržne cene v Ljubljani

dne 20. februarja:

Hektoliter: pšenice 7 gld. 80 kr., ječmena 4 gld. 87 kr., ovs 3 gld. 25 kr., soršice — gld. — kr., ajde 5 gld. 36 kr., prosa 5 gld. 50 kr., koroze 5 gld. 50 kr., krompirja 3 gld. 38 kr., leče 9 gld. — kr., graha 9 gld. — kr., fižola 10 gld. — kr.
Kilogram: goveje masti 96 kr., svinjske masti 86 kr., surove slanine 64 kr., okajene slanine 74 kr., masla 85 kr., govejega

mesa 62 kr., teletine 64 kr., svinjine 58 kr., ovčjega mesa 40 kr. — 1 jajce 2 kr., 1 pišče 60 kr., 1 golob 18 kr., liter mleka 8 kr. 100 kilogramov: sena 2 gld. 23 kr., slame 2 gld. 5 kr.

Listnica upravnistva. — G. F. R. na H. Vašo naročnino za naznamljavo smo do 15. maja. Doznanje številke so nam pošle — **Listnica uredništva.** Gosp. V. V. pri L. A. v Slov. G. Prosim, pošljite nam samo omenjeni spis.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnistvu, dopisi pa uredništvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.

Tisk „Narodne Tiskarne“. — Izdajatelj in lastnik: Ivan Hribar. — Urednik: Anton Trstenjak.